

В. Д. Валеvська
студ. II курсу
спеціальність «Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок»
Науковий керівник: д. е. н., доц. О. М. Савастєєва

ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗВИТКУ ЛОМБАРДІВ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Розвиток ломбардів на ринку фінансових послуг в Україні полягає в тому, що цей сектор є важливим компонентом фінансової системи країни та має значний вплив на соціально-економічний розвиток. У зв'язку з економічними змінами, що відбуваються національному та міжнародному рівнях, а також у контексті постійної потреби у фінансовій підтримці населення, дослідження функціонування та розвитку ломбардів набуває особливої актуальності. Аналіз динаміки їхньої діяльності, визначення факторів, що впливають на їхню ефективність, а також вивчення потенціалу для підвищення їхнього внеску в економіку дозволить розробити стратегії подальшого розвитку фінансового сектору та забезпечити стабільність фінансової системи в цілому.

Ломбарди, як інституції, що надають фінансові послуги, зокрема фінансові кредити під заставу майна, є важливою складовою економічної системи багатьох країн, включаючи Україну. Діяльність ломбардів може бути визначена як виключний вид діяльності, що передбачає надання фінансових кредитів фізичним особам за рахунок власних або залучених коштів під заставу майна на визначений строк та під процент, а також надання супутніх послуг [1].

Глобальний досвід показує, що ломбарди часто розвиваються в умовах економічної нестабільності, такої як бідність, безробіття та низька платоспроможність. Зростання злочинності також може стимулювати попит на послуги ломбардів, оскільки люди шукають можливості для швидкого отримання грошей у складних економічних ситуаціях [2].

Згідно з відомостями, які містить звіт Національного банку України про діяльність небанківського фінансового сектору за 9 місяців 2023 року, відзначається значний ріст активів у сегменті ломбардів. Цей ріст становив плюс 498,4 мільйони гривень, що свідчить про позитивні тенденції у цій галузі. Ці дані засвідчують, що ломбарди продовжують збільшувати свою роль у фінансовому секторі, незважаючи на загальний спад кількості учасників ринку, що скоротився зі 171 до 146 компаній [3].

У цьому контексті важливо відзначити, що загальний обсяг активів ломбардів досяг 3,85 мільярда гривень, що вказує на стабільний розвиток цього сегмента [3].

Аналіз даних, наданих Національним банком України, вказує на значне зростання обсягу виданих мікрокредитів протягом 9 місяців 2023 року. За цей період було надано 4754394 мікрокредитів на суму 10,24 мільярда гривень [3]. Порівняно з попереднім періодом, а саме 2022 рік, це свідчить про певне відновлення активності у секторі мікрофінансування після важкої воєнної ситуації та економічної нестабільності, спричиненої конфліктом.

Однак слід зазначити, що в цілому ринок мікрокредитів зазнав суттєвих змін у зв'язку зі скороченням обсягів виданих позик. Зокрема, в порівнянні з попередніми роками, відзначається майже втричі менший обсяг мікропозик, виданих мікрокредитів ломбардами протягом першого півріччя. 2022 рік був особливо складним для ринку мікрокредитів через військові дії, що призвели до практичної зупинки видання позик. Проте, з початку 2023 року спостерігалось відновлення активності у цьому секторі. Чистий фінансовий результат ломбардів у 2023 році склав 176,0 млн грн, а у 2022 році збитки – 145 млн грн [3].

Отже, розвиток ломбардів на ринку фінансових послуг в Україні відображає складну, але потенційно перспективну динаміку. Дані свідчать про значний ріст активів ломбардів, що підтверджує їх важливу роль у фінансовій системі країни. Ломбарди виконують важливу функцію у наданні фінансових послуг, особливо у складних економічних умовах. Налагодження ефективного механізму нагляду за діяльністю ломбардних установ є важливим для забезпечення захисту інтересів клієнтів та збереження стабільності фінансової системи в цілому.

Список використаної літератури

1. Недільська Л. В., Марченко Д. А. Сучасний вектор розвитку ломбардів в Україні. *Бізнес Інформ*. 2021. № 7. С. 222–228. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-222-228> (дата звернення: 15.04.2024).
2. Осадчий Є. Особливості діяльності ломбардів в Україні. *Ринок цінних паперів України*. 2016. № 5–6. URL: <http://www.securities.usmdi.org/?p=22&n=94&s=979> (дата звернення: 17.04.2024).
3. Національний банк України. Огляд небанківського фінансового сектору, березень 2024 року. *Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України*. 2024. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-ne-bankivskogo-finansovogo-sektoru-berezen-2024-roku> (дата звернення: 17.04.2024).